

Szepesi Attila

Vizek árnyéka

„Se olyan nem volt, ahogy érezted akkor,
se olyan, ahogy most szövöd mesévé...”

(Czeslaw Milosz)

Számok

*A számok jegyében telt az életem,
ahogy a perzsa mágusoké,
akik lázbeszéde felidéz múltat és jövőt.
Az 1-et szerettem,
a semmiből születő teljességet,
a Teremtő jelét,
meg ahogy önmagát lélekké sokszorozza.
Előre tudtam, hány soros lesz épp születő versem.
És azt is tudom, nagyjából 26 000 napja élek,
ami egyetlen röpke perc a csillagórán.
Ám amikor a jövő kósza képeire tévednek a bűvös számok,
rendre behunyom a szemem.
Nem akarom látni a holnap és holnapután
vérgőzös örvényeit.*

Vasgolyó

*Egy selmecebányai éjszakán
barátommal csetlettünk-botlottunk a főutcán, közel
az Okolicsányiak meg a Rubigallusok hajdan büszke
palotájához, amikor meg-
pillantottuk oldalt a romos
Ezüst Macska fogadót, ahol valaha
Balassi Bálint ropta muzsikaszóra a mámoros botoló-táncot.
Átszöktünk a rozoga deszka-palánkon, fel-alá bóklásztunk az
épületben. Volt a kulcstartómon egy parányi lámpa, melynek
písla fényénél kószáltunk a félig-beomlott*

boltívek árnyékában. Bele-beletúrtunk a romhalmazba, végül találtunk a deszka- és téglatörmelék alatt egy sárgadinnye-méretű, rozsdáette ágyúgolyót. Ki tudja, hány évszázada pihent ott. Alig bírtuk hazacipelni.

Gyertyacsonkok, telefonszámok

Nézz szét a szobámban, vagy túrj bele zavaros fiókjaimba, nem találsz ott semmi költőit. Csak lejárt órákat, poros csigahéjakat, melyekből még hallatsz a távoli tenger zúgása. Inggombokat és kiszikkadt gesztenyét. Patkószöveget a drégelyi várból. Pipakupakot. Emberfej-forma, vigyorgó kavicsot a Duna fővenyéből. Papír-fecniire körmölt telefonszámokat, melyekhez hívható fél rég nem tartozik – néha pedig kedvem volna felhívni Határ Győzőt, Gerzson Palit vagy Schéner Miskát, hátha válaszol odatúlról. Akad egy unokám-faragta fabagoly, és néhány megsárgult családi fénykép, melyről 94 éves édesanyám sem tudja eldönteni, kik pipiskednek, csücsörítenek, vigyorognak vagy komolykodnak a csicsás papundecli-díszletek előtt.

Angyalszárnyak

Arcsil Szulakauri, a grúz költő vitt el Mcheta Dzsvári templomába, ami a Kura folyó felett magasodik a sziklabércen. Előző nap barátom felolvasta egy hexameteres versét, amiből ugyan egy árva kukkot sem értettem, ám a hangok varázslatából megsejtettem, nem akármilyen költő írhatta. Ahogy a büszke főtemplomba beléptünk, meglepett: az íves falakon sehol semmi freskó, fehérre vannak meszelve. Arcsil elmagyarázta: a képeket az oroszok lemázolták a klerikalizmus elleni ádáz harc jegyében, ám a többszáz éves bibliai jelenetek a goromba mészréteg alatt feltámadásukra várnak: egy valamirevaló grúzoknak most is hallania illik a próféták lázbeszédét meg az angyalszárnyak suhogását.

Kálijuga

*Fekete a hajnal, a dél meg az éjfé. Cserefa ágán
fekete a rigófütty, az éhenkórász kuttyák vonítása, lombokon át a
harangszó. A labirintus-álm, a szélbe-font sejtelem is
fekete. Vizek mélyén sodródó arany-
pénzen a római császár arcmása, a rögöl
előgördölő vigyori koponya, az ágyúgolyó meg a veretes
kardmarkolat. Fekete a táncszó, a gitár-pengés, a dob-
dübögés. Fekete a lamentálás, a remény, a füstbe-pusmogott jós-
ige. Bodzalevélen a pötytös bogarak násza. Fekete a
vének panasza, a kamaszviháncolás, a fogatlan
csecsemők sírása. Nem tudható, angyal vagy ördög
súg-e. Ábránd, fohász, furfangos
varázsigé hiába. Fekete a
váteszi szó meg a szívoverés.*

Medveálm

*Patak-parti házunkban aludtam a Mátrában, amikor
valami tétova kapirgálást hallottam a kilincsen. Ahogy
kilestem a teraszra, ott állt egy roskatag medve. Meg-
hökkentem, ő meg észrevehette, hogy
kisandítok, mert rekedt hangon szólongatni kezdett: engedjem be, ő
nem is medve, valójában anyai nagyapám, aki medvének
álcázta magát. A géppuskás orosz martalócok üldözik és
már csupa vér a talpa meg az oldala.
Ajtót nyitottam, és ahogy becsörtetett a házba, megcsapott
a mackó-bunda büze. Csodálkozva láttam: váratlan vendégem
nagyon is medve-forma, bár néha egészen emberi a pillantása meg a
mosolya, aztán újra egy esett vadé. Képtelen voltam eldönteni, kiféle-
miféle, ő meg kettős szerepében
járatta velem a bolondját.*

Költők az interneten

*Keringő légi szellemek,
céhbéliek vagy kontár kópék,
bősz balekok, pipiskedők meg orra bukók.*

*Tudákosok, akik elhiszik, hogy lángot falnak, sárkánytejet isznak.
Szentek és locsi-fecsik – üdvözlötüket meghallja-e valaki?
A sikongó sípok, a föld mélyéből feldübbögő dobokat, a
ködön túli harangszót, az ádáz kocsmalármát. Vészmadarak, akikbe hálni jár a lélek,
krajcáros próféták, örökké szállni készek,
bár nem ereszti el őket a lomha föld.
Maguk árnyékát kerülgetők, sakálként vonítók.
Sarkvidéki vagy napkeleti népek névtelen dalnokai,
csörgő-muzsikások, vásári verkliszó bajnokai, akikkel
örökké légbe foszlik a tér.*

Hajléktalan eső

*Sajtóperrel fenyegetett K. Alice
doktor, a Weöres-hagyaték gondozója, mert
megírtam – a költő nevét ugyan nem említve, de
felismerhetően –, mi történt vele a kórházban, élete utolsó
szilveszter-éjszakáján. Járnai már nem tudott, beszélni is alig, ezért
kitámogatták a végére, és ott
magára hagyták, mert a tévében Cicciolina, a hírhedt
pornósztár vetkőzött, rezgettette körtemelleit, és mindenki a
csábos mutatványt leste. Elképzelttem, mit érezhetett
a költőfejedelem, ahogy ott kucorgott
mocskába fagyva, élet és halál közt. Haza akarhatott
menni, ki tudja, miféle hazába, ahogy korábban
megírta: a tavalyi kutyaákhöz és macskákhöz,
a hajléktalan esőbe.*

Rímek

*Tollam hegyére tolakodó rímek,
kéretlen csengettyűk, pöszögők és infantilis vihogók,
sziruposak, fanyarul fintorgók, hetyke vagányok,
csalafintán csücsörítők, nyerítők és nyekergők,
barokkbarnák, azúrkékek, szalmaszöszkék meg szurokfeketék.
Nekem már hiába mórrikáljátok magatokat, hangokból testesülő
szotyákák, bővérűek, nyafkák, vérszívó vámpírjaim.
Udvari bolond módján körülöttem sündörgők,
eluntam rémuralmatokat:*

*nem kell többé a félálomi mézesmázos, a becsali, a nyálacsorgó,
sem a trágyadombi kukorékoló, sem az ajtón kihajított,
hiába mászik vissza az ablakon.
Sem a látszólag hűségesen szolgáló, aki meglop –
elég volt belőletek!*

Önarckép Rembrandt modorában

*Ideless, te vigyori kófic,
roskadt fotelben kuporgó, akinek
gyúrt arcán alácsurog a lámpafény,
és naponta újabb ráncok lepik hajdani
feszes bőröd, mintha valami láthatatlan
pók, a sokasodó esztendők mikroszkópi takácsa
szőné oda tiszteletedre színarany
hálóját. Tán még tetszene is
a varázslatos ragyogás, a benső szellemfényt utánzó, ha
nem tudnád, miféle
rombolás folyik odabenn, az erek és sejtek szövевényes
alagútjain, a porcok domborulatain meg a csontok
velőiben, és miféle nyálkásan borongó ködök gyűlnek elfedni
egykor tüneményes emlékezeted.*

Világzene

*Fauszt Bolond Istókkal kart karba öltve ropja,
bőrduda nyenyérének visszarikolt. Fűttyök fonódnak a
fekete szélbe. Szitár, örmény duduk, cigányok száj-
bögője, arpeggio, havasi kürt, Telemann ezer-csendű
fuvolája. Születő és
múló helyet cserél. Szó, patakcsobogás, kocsmai
dávoria, dübdüb, dadogás, zsolozsma, vulkán-
kitörés robaja, hajnali rigófűtty. Talp dobban, csörög
kasztyányét. Örvényben forgó
időtlen idő, futó vizek árnyéka, évszaktalan
év, világtalan világ. Dzselal ed-din Rumi
mámoros dervisei, tibeti bonc csengője, jódli, kantele. Belülről
sötétülnek el a hangok, kívülről újra
megvilágosulnak. Későn? Korán? Ki dönti el?*